

BARIŞÇI VE MÜSPET HAREKET

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ (39) وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

“Onlar zulme uğradıklarında yardımlaşıp haklarını alırlar. Ama unutmayın ki haksızlığın karşılığı, yapılan haksızlık kadar olabilir, fazlası helâl olmaz. Bununla beraber kim affeder, haksızlık edenle arasını düzeltirse onun da mükâfatı artık Allah'a yaraşan tarzda olur. Şu kesindir ki Allah zalimleri sevmez.” (Şura, 42/39-40)

“Zarar vermek de yoktur, zarara zarar ile karşılık vermek de yoktur.” (İbn Mâce; 2340; Dârekutnî, Sün 4/228.)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, barışçı, müspet ve yapıcı hareket etme hakkında olacaktır.

Müspet hareket; yapıcı, imar edici, eksiklikleri giderici, pozitif bir tavır sergilemek demektir. Zıttı ise, **menfî harekettir.**

Müspet hareket; **barış, dostluk, kardeşlik, uzlaşma, yardımlaşma ve imar** iken, Menfî hareket; **savaş, düşmanlık, anlaşmazlık, kavga, çatışma ve tahriptir.**

Fert ve toplum hayatının barış ekseninde seyredebilmesi için müspet hareket tarzının gerekli olduğu muhakkaktır. Zîrâ bu hareket tarzı, **kavga, çatışma, yılgınlık ve toplumu gerginliğe sevk edebilecek her türlü tavır ve davranıştan kaçınmayı** esas alır. Bir insanın dâhiyane fikirleri ve kabiliyetleri olsa bile, toplumla uyumlu bir diyaloga girmedikçe, ondan istifade etmek mümkün olmayacaktır.

Dolayısıyla **müspet hareketin en temel esası, toplumla barışık ideal bir insan portresine dayalı olmasıdır.**

Gerçek bir mümin, kendi mesleğinin ve hizmet metodunun muhabbeti ile yaşamalı, asla gönlünde başkalarına düşmanlığa yer vermemeli ve farklılıkları zenginlik kabul etmelidir. “Herkesi kendi konumunda kabul etme”, **“Herkesin gönlümüzde oturacağı bir sandalyesinin olması,”** bizim için bir yol haritası olmalıdır.

Kur’an-ı Kerîm’in beyanları Müslümanların bireysel ve toplumsal yaşamlarında bu ilkelere sıkı sıkıya bağlı kalarak **her durumda adaleti, barışı ve iyiliği rehber edinmeleri gerektiğini hatırlatmaktadır.**

Peygamberimiz (s.a.s), günümüzde **“Altın Kural”** olarak bilinen ve toplumsal barışın temelini oluşturan ilkeyi, asırlar önce şu şekilde ifade etmiştir: “Kim cehennemden uzaklaşıp cennete girmek isterse, Allah’a ve âhirete inanır bir hâlde iken vefat etsin **ve insanların kendisine nasıl davranmasını istiyorsa, o da insanlara öyle davransın.**” (*Müslim, İmâre, 46*). Bu beyan, **toplumsal barış ve huzurun sağlanmasının ve sürdürülmesinin,** insanların birbirlerine karşı **adaletli ve iyi niyetli davranmaları ile,** mümkün olabileceğini göstermektedir.

Müspet hareket kavramı etrafında inşa edilecek bir **barış ortamı** her zaman mümkündür. Yaşadığımız toplumun ve insanlığın ortak problemlerine çözüm bulmak için; **evrensel insanî değerlerin içimizde hayat bulması, doğayı koruma**

ve bütün dünyayı yemyeşil bir çehreye büründürme adına fikir alışverişinde bulunulması gerekir.

İslam tarihinde **barış, adalet ve birlikte yaşama**, âlimlerin üzerinde hassasiyetle durduğu konular arasında yer almıştır. Hz. Ali'nin Mısır valisine yazdığı mektupta geçen şu ifadeler, bu anlayışı özetler niteliktedir: **"İnsanlar ya dinde kardeşin ya da yaratılıştta eşitindir. Hatalarını bağışla ve onlara şefkatle yaklaş."** (*Nehcu'l-Belaga, 53. Mektup*)

İmam Gazâlî (v. M 1111), insanlarla güzel geçinmenin, sulh ve selamet üzere bir hayat sürmenin İslam ahlâkının temel esaslarından olduğunu belirterek şu tavsiyelerde bulunur: "İnsanlarla güzel geçinmek istersen; ister dostun ister düşmanın olsun, hepsini güler yüzle karşıla. Herkese karşı zillete düşmeyen bir tevazu ve kibre varmayan vakar içinde bulun. Her şeyde aşırılık ayıplandığı için daima orta yolu tercih et." (*İmam Gazâlî, İhya-u Ulumiddin. Tercüme: Ahmet Serdaroğlu, Bedir Yayınevi, İstanbul, ty., 2/472*)

Barış ve huzur ortamının sevgiyle mümkün olduğunu söyleyen Mevlâna (v. M 1273), kalpteki sevgi olmadıkça **hoşgörünün de olamayacağını ifade eder.**

Anadolu insanı üzerinde büyük tesiri bulunan Yunus Emre'nin **"Dövene elsiz gerek / Sövene dilsiz gerek / Derviş gönülsüz gerek"** dizeleri müspet hareketin kişisel hayatta uygulanmasıyla ilgili olarak anılabilir.

Allah, zulmü ve fitneyi asla istemez. O, barış içinde ve adalet ölçülerine göre yaşamamızı emreder. Dolayısıyla,

Allah'a inanan ve O'na ibadet edenlerden beklenen, **dünyada barış, kardeşlik ve adaleti sağlama istikametinde çalışmaktır."**

Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde barış ve müspet hareketin yüceltilmesi, **din, dil, ırk, cinsiyet** ayırımı gözetmeksizin bütün insanlığın kucaklanması, **İslam ahlâkının ayrılmaz bir parçası olarak gösterilir.**

Müspet Hareketi İnşa Eden Temel Esaslar Şunlardır:

1- Muhabbet fedaisi olabilmek: Geleceğin aydınlık ve mesut dünyalarını ancak muhabbetle şahlanmış sevgi kahramanları, muhabbet fedailerini inşa edecektir. Bugüne kadar şeytanın en tehlikeli oyunlarını boşa çıkaran bir sır varsa, **o da sevgidir.**

2- Yaşatma ideali veya fedakârlık / îsâr ruhu: Müspet hareket, ferdin yaşadığı toplum ve topyekûn insanlık adına şahsî yaşama zevklerinden fedakârlık yaparak, bir mânâda başkaları için yaşayan ideal insan modelini esas alır.

3- Dil ve üslûp nezaheti (yumuşak söz): Üslûp; meselelerin zamana, şartlara, muhatap ve konjonktüre göre nasıl ve ne şekilde icra ve ifade edilmesi gerekiyorsa, ona göre icra ve ifade edilmesidir.

4- Konuma saygı veya müsamaha: Tüm insanlığa, "Bütün insanlar Âdem'in çocuklarıdır; Âdem de topraktır." anlayışıyla bakılması gerekir.

5- Şahsi ve aidiyet enaniyetinden kaçınma: İnsanların bir arada barış ve uzlaşma içerisinde yaşamaları için, üstünlük

tutkusu ve enaniyet duygularından sıyrılıp kendisini başkasının yerine koyabilme, empati kurabilme erdemine sahip olmaları gerekir. Allah Resûlü'nün (sas), "Kendin için istediğini, kardeşin için istemedikçe (kâmil) mü'min olamazsın" buyruğu da, bu güzel hasletin herkeste olması gerektiğine işaret etmektedir

6-Şiddete karşı olmak, radikal söylem ve eylemlerden uzak durmak. Şiddete karşı olmak; 'barış ve esenlik' anlamına gelen İslâm'ın temel bir esası ve müntesiplerinden beklediği bir davranış tarzıdır. **"Medeni insanlara galebe ikna ile olur, laf anlamayan kaba kimselere yapıldığı gibi icbar ile değil."** Kur'ân'da, Allah Resûlü'ne **"Barış elbette daha hayırlıdır."** mealindeki âyetle hitap edilir. (*Nisâ, 4/128*) Bu sebeple Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), mümkün olduğu her ortamda barıştan yana tavır almayı teşvik etmiştir. Hattâ savaşın tam ortasında bile, "düşman barışa yönelik bir meyil gösterirse" O'ndan barışı kabul etmesi ve Allah'a güvenmesi istenmiştir. (*Enfâl, 8/61*)

Rahmeti engin olan Rabbimiz; müspet hareket ve muhabbetle, insanlık alemine barış ve huzur lütfeylesin.